

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
24 päivänä marraskuuta 1993 *

Yhdistetyissä asioissa C-267/91 ja C-268/91,

jotka Tribunal de grande instance de Strasbourg on saattanut ETY:n perustamis-
sopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi
saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevissa rikosasioissa, joissa
syytetyinä ovat

Bernard Keck

ja

Daniel Mithouard

ennakkoratkaisun kilpailua ja vapaata liikkuvuutta yhteisössä koskevien ETY:n
perustamissopimuksen sääntöjen tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa presidentti O. Due, jaostojen puheenjohtajat G. F. Mancini,
J. C. Moitinho de Almeida, M. Díez de Velasco ja D. A. O. Edward sekä tuomarit
C. N. Kakouris, R. Joliet, F. A. Schockweiler, G. C. Rodríguez Iglesias,
F. Grévisse, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn ja J. L. Murray,

julkisasiamies: W. Van Gerven,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies D. Louterman-Hubeau,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

- D. Mithouard, edustajanaan asianajaja M. Meyer, Strasbourg,
- B. Keck, edustajanaan J.-P. Wachsmann, Strasbourg,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaispäällikkö Ph. Pouzolet ja saman ministeriön oikeudellisen osaston ulkoasiainsihteri H. Duchêne,
- Kreikan hallitus, asiamiehenään valtion oikeudellisen neuvoston oikeudellinen neuvonantaja F. P. Georgakopoulos,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja R. Wainwright ja oikeudellisessa yksikössä toimiva kansallinen virkamies V. Melgar, joita avustaa asianajaja H. Lehman, Pariisi,

ottaen huomioon käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan D. Mithouardin, edustajinaan asianajajat Meyer ja Huet, Strasbourg, Ranskan hallituksen sekä Euroopan yhteisöjen komission 9.3.1993 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esittämän suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.4.1993 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Tribunal de grande instance de Strasbourg on kahdella 27.6.1991 annetulla päätöksellä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 16.10.1991, esittänyt ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti kaksi ennakkoratkaisukysymystä, jotka koskevat perustamissopimuksen kilpailua ja vapaata liikkuvuutta yhteisössä koskevia sääntöjä.
- 2 Nämä kysymykset on esitetty sellaisten rikosoikeudenkäyntien yhteydessä, joissa Keckiä ja Mithourdia syytetään siitä, että he ovat 2.7.1963 annetun Ranskan lain nro 63-628 1 pykälän säännöksen, jota on muutettu 1.12.1986

annetun asetuksen nro 86-1243 32 pykälällä, vastaisesti myyneet Ranskassa tuotteita hinnoilla, jotka olivat alhaisempia kuin niiden todelliset ostohinnat.

3 Keck ja Mithouard ovat puolustukseksien väittäneet, että yleinen tappiollista jälleenmyyntiä koskeva kieltö, josta on säädetty kyseisissä säännöksissä, on yhteensopimaton perustamissopimuksen 30 artiklan kanssa sekä henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaata liikkuvuutta yhteisössä ja vapaata kilpailua yhteisössä koskevien periaatteiden kanssa.

4 Koska Tribunal de grande instance de Strasbourg on arvioinut tiettyjen yhteisön oikeussääntöjen tulkinnan olevan tarpeen, se on lykännyt molempien asioiden käsittelyä ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko Ranskan asettama tappiollista jälleenmyyntiä koskeva kieltö, josta on säädetty 1.12.1986 annetulla asetuksella nro 86-1243, yhteensopiva henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaan liikkuvuuden periaatteiden sekä sijoitautumisvapautta, vapaata kilpailua yhteismarkkinoilla ja kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltöä koskevien periaatteiden kanssa, jotka on vahvistettu 25.3.1957 annetussa ETY:n perustamissopimuksessa, erityisesti sen 3 ja 7 artiklassa, sen vuoksi, että Ranskan lainsäädäntö saattaa vääristää kilpailua:

- a) toisaalta siten, että siinä säädetään rangaistavaksi ainoastaan tappiollinen jälleenmyynti ja suljetaan kiellon soveltamisalueen ulkopuolelle valmistaja, joka voi vapaasti markkinoilla myydä valmistamaansa, muuntamaansa tai parantamaansa tuotetta hinnoin, jotka ovat alhaisempia kuin hänen kustannuksensa;
- b) toisaalta siten, että sillä vääristetään erityisesti valtioiden raja-alueilla kilpailuhintaa eri taloudellisten toimijoiden välillä niiden kansallisuuden tai toimipaikan mukaan.”

5 Pääasiaa koskevia tosiseikkoja, menettelyn kulkua sekä yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyjä kirjallisia huomautuksia koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä vain, mikäli se on tarpeen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

- 6 Alustavasti on todettava, että henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaata liikkuvuutta yhteisössä koskevilla perustamissopimuksen määräyksillä ei ole merkitystä tutkittaessa tappiollista jälleenmyyntiä koskeva yleistä kieltä, joka koskee tavaroiden kauppaa, ja että edellä mainitut määräykset eivät näin ollen liity pääasian kohteeseen.
- 7 Ennakkoratkaisupyyntöjä koskevista päätöksistä ilmenee perustamissopimuksen 7 artiklassa ilmaistun syrjintäkiellon periaatteen osalta, että kansallisella tuomioistuimella on epäilyksiä tappiollista jälleenmyyntiä koskevan kiellon yhteensopivuudesta kyseisen määräyksen kanssa sen vuoksi, että mainitulla kiellolla saatetaan asettaa kiellon soveltamisalaan kuuluvat yritykset epäedullisempaan asemaan suhteessa niihin kilpaileviin yrityksiin, jotka toimivat sellaisissa jäsenvaltioissa, joissa tappiollinen jälleenmyynti on sallittua.
- 8 Se, että myyntitoimintaa eri jäsenvaltioissa harjoittavat yritykset kuuluvat eri lainsäädäntöjen soveltamisalaan siten, että toisissa lainsäädännöissä tappiollinen jälleenmyynti kielletään ja toisissa se sallitaan, ei kuitenkaan täytä perustamissopimuksen 7 artiklassa tarkoitetun syrjinnän tunnusmerkistöä, koska pääasiassa kyseessä olevaa kansallista lainsäädäntöä sovelletaan kaikkeen kyseisen valtion alueella harjoitettuun myyntitoimintaan sitä harjoittavien henkilöiden kansallisuudesta riippumatta (ks. asia 308/86, Lambert, tuomio 14.7.1988, Kok. 1988, s. 4369).
- 9 Ennakkoratkaisukysymyksestä ilmenee lopuksi, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii saamaan selvitystä kyseisen säännösten mahdollisista kilpailua rajoittavista vaikutuksista; tältä osin se viittaa yhteisön perusteisiin, jotka on mainittu perustamissopimuksen 3 artiklassa, mutta se ei kuitenkaan mainitse mitään erityisiä perustamissopimuksen määräyksiä, joilla kyseiset peruseriaatteet toteutetaan kilpailun alueella.
- 10 Kun otetaan huomioon yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt kirjalliset ja suulliset huomautukset, on katsottava, että jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voidaan antaa hyödyllinen vastaus, jälleenmyyntiä koskevaa kieltä on tässä tilanteessa tutkittava tavaroiden vapaan liikkuvuuden näkökulmasta.
- 11 Perustamissopimuksen 30 artiklan mukaan jäsenvaltioiden väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki niitä vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavia ovat kaikki toimenpiteet, jotka voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti.

- 12 On todettava, että kansallisella lainsäädännöllä, jolla kielletään yleisellä tavalla tappiollinen jälleenmyynti, ei ole tarkoitus säännellä jäsenvaltioiden välistä tavaroiden kauppaa.
- 13 On totta, että tällainen lainsäädäntö saattaa rajoittaa myynnin määrää ja siten myös muista jäsenvaltioista tuotavien tavaroiden myynnin määrää, koska sillä estetään myyjää käyttämästä yhtä myynninedistämiskeinoa. On kuitenkin kysyttävä, onko tällaisen mahdollisuuden olemassaolo riittävä peruste sille, että kyseinen lainsäädäntö on katsottava tuonin määrällistä rajoittamista vaikutukseltaan vastaavaksi toimenpiteeksi.
- 14 Koska taloudelliset toimijat vetoavat yhä useammin perustamissopimuksen 30 artiklaan riitauttaakseen kaikki sellaiset sääntelyt, jotka rajoittavat heidän kaupallista vapauttaan, vaikka näiden sääntelyjen kohteena ei olisikaan muista jäsenvaltioista tuotavat tuotteet, yhteisöjen tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi asiaa koskevan oikeuskäytäntönsä uudelleentarkastelun ja täsmentämisen.
- 15 Niin sanotussa Cassis de Dijon -tapauksessa annetun tuomion (asia 120/78, Rewe-Zentral, tuomio 20.2.1979, Kok. 1979, s. 649) mukaisesti on todettava, että jos jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ei ole yhdenmukaistettu, 30 artiklan mukaan kiellettyinä vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä on pidettävä tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoituksia, jotka aiheutuvat siitä, että toisista jäsenvaltioista tuotavien ja niissä laillisesti valmistettavien ja kaupan pidettävien tavaroiden on täytettävä toisen jäsenvaltion lainsäädännössä asetetut edellytykset (jotka koskevat esimerkiksi tavaroiden nimitystä, muotoa, kokoa, painoa, koostumusta, ulkoasua, merkintöjä tai pakkausta), ja tällaiset toimenpiteet ovat kiellettyjä, vaikka niitä sovelletaan erotuksetta kaikkiin tavaroihin, jos nämä toimenpiteet eivät ole perusteltuja sellaisen yleistä etua koskevan tavoitteen vuoksi, jolle on annettava etusija tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen nähden.
- 16 Sitä vastoin tähänastisesta oikeuskäytännöstä poiketen on katsottava, että tiettyjä myyntijärjestelyjä rajoittavien tai ne kieltävien kansallisten oikeussääntöjen soveltamisella muista jäsenvaltioista tuotuihin tuotteisiin ei tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoiteta jäsenvaltioiden välistä kauppaa asiassa Dassonville annetussa tuomiossa tarkoitetulla tavalla suoraan tai välillisesti, jos niitä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltion alueella toimiviin toimijoihin ja jos niillä on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti sama vaikutus sekä kotimaisten tuotteiden että muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden markkinointiin.

- 17 Jos nämä edellytykset täyttyvät, tällaisten säädösten soveltaminen sellaisten toisesta jäsenvaltiosta tuotujen tuotteiden myyntiin, jotka ovat tämän valtion oikeussääntöjen mukaisia, ei ole omiaan estämään näiden tuotteiden markkinoille pääsyä eikä rajoittamaan sitä enempää kuin kotimaisten tuotteiden markkinoille pääsyä. Tällaiset oikeussäännökset eivät näin ollen kuulu perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamisalaan.
- 18 Kansalliselle tuomioistuimelle on näin ollen vastattava, että ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa on tulkittava siten, ettei sitä sovelleta jäsenvaltion lainsäädäntöön, jossa yleisellä tavalla kielletään tappiollinen jälleenmyynti.

Oikeudenkäyntikulut

- 19 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan ja Kreikan hallituksille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Tribunal de grande instancen 27.6.1991 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa on tulkittava siten, ettei sitä sovelleta jäsenvaltion lainsäädäntöön, jossa yleisellä tavalla kielletään tappiollinen jälleenmyynti.

Due	Mancini	Moitinho de Almeida	Díez de Velasco	
Edward	Kakouris	Joliet	Schockweiler	
Rodríguez Iglesias	Grévisse	Zuleeg	Kapteyn	Murray

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä marraskuuta 1993.

J.-G. Giraud
kirjaaja

O. Due
presidentti

